

Wspólny wkład branży w polski projekt ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych

Organizacje podpisujące niniejszy dokument zdecydowanie sprzeciwiają się propozycji polskiego rządu, przedstawionej w projekcie ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (zwanym dalej „projektem ustawy”), dotyczącej wdrożenia państwowego modelu rozszerzonej odpowiedzialności producenta (EPR) za opakowania.

Proponowany system ma charakter modelu podatkowego, a nie skutecznego systemu EPR. Spowodowałby on znaczne koszty administracyjne i finansowe dla wszystkich zaangażowanych podmiotów, nie przyczyniając się jednocześnie do realizacji celów UE w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym. System polski powinien być natomiast zaprojektowany tak, aby konkretnie przyczyniał się do realizacji celów rozporządzenia w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych (PPWR).

Model państwowy oraz obciążenia administracyjne i finansowe

W rozdziale 7 projektu ustawy Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) został wyznaczony jako jedyny podmiot odpowiedzialny za zarządzanie systemem rozszerzonej odpowiedzialności producenta w zakresie opakowań w Polsce. Producenci produktów w opakowaniach będą uiszczać opłaty z tytułu rozszerzonej odpowiedzialności producenta, a NFOŚiGW będzie redystrybuować środki finansowe między gminy i podmioty zajmujące się gospodarką odpadami. Podmioty te będą zobowiązane do corocznego składania wniosków o zwrot opłat oraz przedstawiania szczegółowych, zweryfikowanych przez audytorów uzasadnień wydatków. Zwroty zostaną odrzucone lub zmniejszone, jeśli dokumentacja zostanie uznana za niewystarczającą.

Model ten spowodowałby znaczne obciążenia administracyjne dla podmiotów gospodarczych, podważyłby przejrzystość i zwiększył koszty administracyjne. Istnieje ryzyko, że środki zostaną przekierowane z kluczowych inwestycji w zbiórkę, sortowanie i recykling¹ odpadów opakowaniowych i zamiast tego zostaną wykorzystane do finansowania ogólnego budżetu państwa. Takie podejście jest niezgodne z art. 8a dyrektywy ramowej w sprawie odpadów (WFD), który określa ogólne minimalne wymagania dotyczące systemów EPR.

Ryzyko związane z recyklingiem i dostępem do rynku opakowań

Przypisując obowiązki związane z EPR organowi państwowemu, projekt ustawy zagraża postępom w zakresie recyklingu na dużą skalę zgodnie z art. 6 PPWR. Może to doprowadzić do utraty dostępu do rynku dla wielu zastosowań opakowań do 2035 r., nawet jeśli spełniają one wymagania PPWR dotyczące projektowania z myślą o recyklingu, co będzie miało negatywny wpływ zarówno na przedsiębiorstwa, jak i konsumentów.

Struktury opłat i niespójności prawne

Artykuł 198 projektu ustawy przewiduje przyjęcie dokładnej stawki opłaty EPR dopiero w 2028 r., co powoduje niepewność biznesową. Tymczasem w latach 2026 i 2027 stawki opłat za opakowania dla poszczególnych kategorii materiałów opakowaniowych będą wynosić odpowiednio 8% i 20% stawki opłaty za produkt w PLN/kg. Nie jest jasne, dlaczego wartości te opierają się na karach nakładanych na organizacje zajmujące się odzyskiem, które nie osiągają celów w zakresie recyklingu.

Oczekuje się, że proponowane podejście spowoduje pobieranie nadmiernych opłat, przekraczających rzeczywiste koszty gospodarowania odpadami, co jest sprzeczne z art. 8a ust. 4 lit. c) dyrektywy ramowej w sprawie odpadów². Ponadto pomija ono obowiązującą w całej UE zasadę ekomodulacji, która będzie miała zastosowanie od dnia 1 stycznia 2028 r. i będzie dostosowywać opłaty w oparciu o wyniki recyklingu opakowań.

¹ Doświadczenia krajów, w których funkcjonują już modele państwowe, wskazują na ograniczone reinwestycje w działania związane z gospodarowaniem odpadami dla różnych strumieni odpadów. Jako punkt odniesienia można przytoczyć dane dotyczące Węgier, dostępne [tutaj](#). Według danych EUROSTATU wskaźnik recyklingu opakowań na Węgrzech wyniósł w 2022 r. 42,4%, czyli znacznie poniżej średniej UE wynoszącej 65,4%.

² Prognozowane dane dotyczące wpływu ustalonej opłaty EPR są dostępne [tutaj](#).

Nasze wezwanie do działania

W związku z tym organizacje podpisujące niniejszy list wzywają polskie władze do ponownego rozważenia swojej propozycji i ustanowienia systemu EPR w pełni zgodnego z ogólnymi minimalnymi wymogami RDW i wspierającego cele PPWR w zakresie recyklingu na dużą skalę. Ponadto zachęcamy polskie władze do zapewnienia pełnej zgodności z treścią PPWR i unikania wszelkich rozbieżności regulacyjnych³.

Sygnatariusze:

AESGP - Association of the European Self-Care Industry

AGMPM - Association of Greek Manufacturers of Packaging & Materials

AIM - European Brands Association

A.I.S.E - International Association for Soaps, Detergents and Maintenance Products

Aluminium Closures Group

CEC - European Footwear Confederation

CEPE - European Council of the Paint, Printing Ink and Artists' Colours Industry

³ Zgodnie z art. 15 projekt ustawy powinien odzwierciedlać fakt, że Komisja Europejska przyjmie wytyczne ustanawiające wykaz świeżych owoców i warzyw zwolnionych z zakazu określonego w załączniku V do PPWR, wiersz 2. Ponadto w obecnym brzmieniu art. 195 projektu ustawy nie jest zgodny z celami określonymi w art. 7 ust. 1 PPWR, a także z podaną podstawą obliczeń (tj. średnią na zakład produkcyjny).

Cepi

CICPEN - Czech Industrial Coalition for Packaging and the Environment

Cosmetics Europe

Der Grüne Punkt

EAFA - European Aluminium Foil Association

ECMA - The European Carton Makers Association

EDRA - European DIY Retail Association

EFIC - European Furniture Industries Confederation

EKO-PAK - Packaging Industry Union of Employers

ELIPSO - Les entreprises de l'emballage plastique et souple

EPPA - European Paper Packaging Alliance

European Aluminium

EUROPEN - European Organisation for Packaging and the Environment

EXPRA - Extended Producer Responsibility Alliance

FBCA - The Food & Beverage Carton Alliance

FEFCO - The European Federation of Corrugated Board Manufacturers

FEPA - Federation of European Producers of Abrasives

FEPE - Federation of European Producers of Envelopes and Light Packaging

FESI - Federation of the European Sporting Goods Industry

FEVE - The European Container Glass Federation

FPE - Flexible Packaging Europe

IK - Industrievereinigung Kunststoffverpackungen

Independent Retail Europe

Konfederacja Lewiatan

MPE - Metal Packaging Europe

NMWE - Natural Mineral Waters Europe

PAKKAUS - The Finnish Packaging Association

PETCORE EUROPE

PET EUROPE - Producers' Association

Pro Carton - European Association of Carton and Cartonboard manufacturers

PRO Europe - Packaging Recovery Organisation Europe

PROsPA - Producer Responsibility Organisations Packaging Alliance

SfPE - Steel for Packaging Europe

SpiritsEUROPE

SZZV - Slovak Association for Branded Products

The Brewers of Europe

TIE - Toy Industries of Europe

UNESDA - Soft Drinks Europe